

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Auditrapport 2017 Dienst Justitiële Inrichtingen

definitief

Colofon

Titel	Auditrapport 2017 Dienst Justitiële Inrichtingen
Uitgebracht aan	Hoofddirecteur DJI
Datum	26 april 2018
Kenmerk	2018-0000066624

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Samenvatting	4
2	Controle van de financiële overzichten	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Goedkeurende controleverklaring	6
2.3	Veel correcties nodig in het afsluitproces financiële administratie	6
2.4	Balansdossier divisie Forensische Zorg veel beter dan 2016	7
3	Financieel en materieelbeheer	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Periodieke afsluitingen financiële administratie verbeterd, maar verdere verbeteringen blijven nodig	8
3.3	Inkoopbeheer blijvend op orde	9
3.3.1	Stelsel van beheersmaatregelen IUC DJI wederom voldoende effectief	9
3.3.2	Inkoopprocedure Psychiaters en psychologen toereikend, maar vastleggingen vragen aandacht	9
3.3.3	Digitale kluis niet gehanteerd bij MOP's en mini-competities	10
3.3.4	Toepassing / naleving gebruik e-facturatie vraagt nadere aandacht	10
3.4	Controle op prestatie en tarieven bij factuurafhandeling in ontwikkeling	10
3.5	Financieel beheer forensische zorg verder verbeterd	11
3.5.1	Kosten forensische zorg particuliere zorgaanbieders steeds verder in de grip	11
3.5.2	DBBC-administratie Rijksklinieken nog niet op orde	12
3.6	Afstemming met Rijksvastgoedbedrijf over huisvestingskosten verbeterd	12
3.7	Schattingen zijn volledig, juist en consistent met voorgaand boekjaar	12
3.8	Personeelsbeheer voldoet in opzet, uitvoering vraagt nog aandacht	13
3.9	Betaalgedrag voldoet (nog) niet aan de rijksbrede norm	13
3.10	Autorisatiebeheer vergt nadere maatregelen en acties	14
3.11	Prioriteit geven aan verdere opschoning crediteuren stambeheer	14
3.12	Dienstkledinginventarisatie is van onvoldoende niveau	15
3.13	Geen belangrijke bevindingen bij tussentijdse controle Justitiële Inrichting Caribisch Nederland	15
4	Beleids- en bedrijfsvoeringsinformatie reconstrueerbaar met uitzondering van bezettingscijfers	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Beleidsinformatie: aan verbetering kwaliteit bezettingscijfers wordt gewerkt	16
4.3	Deugdelijke totstandkoming bedrijfsvoeringsinformatie geborgd	16
5	Overige onderwerpen	17
5.1	Inleiding	17
5.2	IT-bevindingen 2016 forensische zorg applicaties: oplossingen in bewerking	17
5.3	Aanpassingen informatiebeveiliging netwerk: afronding in 2018 gepland	17
5.4	Mogelijke vennootschapsbelastingplicht	17
5.5	Samenwerking met afdeling Audit	18
6	Ondertekening	19
	Bijlage: Managementreactie DJI	20

1 Samenvatting

Doel en doelgroepen

In dit rapport doen wij verslag van de uitkomsten van onze controles en onderzoeken in het kader van onze wettelijke taak over 2017 bij het agentschap Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V). Dit rapport is opgesteld voor de hoofddirecteur DJI en de Directeur-Generaal Straffen & Beschermen en wordt ook verstrekt aan de leden van het audit committee, de directeur Directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ) van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het rapport wordt verder toegezonden aan de Algemene Rekenkamer.

Financiële overzichten

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2017 van het agentschap DJI. Dat houdt in dat de in de jaarrekening opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering.

Financieel beheer verbeterd maar een aantal aandachtspunten blijft

In 2017 heeft de DJI diverse maatregelen geïmplementeerd om de gerapporteerde bevindingen over 2016 van de Auditdienst Rijk (ADR) te verbeteren. Wij constateren dat het inkoopbeheer bij de DJI structureel op orde is gebleven en verder is verbeterd. Het afsluitproces van de financiële administratie is inhoudelijk op de meeste punten verder verbeterd en met name de onderbouwing van het balansdossier forensische zorg heeft een forse stap voorwaarts gemaakt.

Tegelijkertijd constateren wij dat er net als in 2016 ook in 2017 nog veel fout gaat bij de initiële vastlegging in de financiële administratie waardoor ook dit jaar het aantal correcties hoog was. Voorts is aandacht nodig voor de tijdige oplevering van onderbouwingen in de balansdossiers conform een met DFEZ en de ADR afgestemde en werkbare planning. Met name de tijdige onderbouwing van transitoria en controle op de onderbouwing van voorzieningen vraagt nog extra aandacht.

Heel veel energie is in 2017 gestopt in de interne controle op prestatieverklaringen bij facturen voor geleverde goederen en diensten. Dit heeft ertoe geleid dat de omvang van onzekerheden als gevolg van ontbrekende of ontoereikend gedocumenteerde verklaringen aanzienlijk is verminderd ten opzichte van 2016. Structurele verbeteringen zijn echter nodig om dit proces minder arbeidsintensief te maken, sneller te kunnen uitvoeren en ook tariefcontroles zichtbaar te maken. Op beide punten (prestatieverklaren en tariefcontrole) zijn werkgroepen begin 2018 bezig met deze materie.

Totstandkoming informatie over beleid en bedrijfsvoering

In het proces van totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en bedrijfsvoering zijn voldoende maatregelen getroffen die de reconstrueerbaarheid van dit proces waarborgen. Aan de verbetering kwaliteit van bezettingscijfers van de inrichtingen wordt hard gewerkt. Om structureel inzicht op real time basis te kunnen krijgen is de implementatie van de Basisvoorziening Justitiabelen (BVJ) in de loop van 2019 voorzien.

Informatiebeveiliging krijgt de nodige aandacht; structurele oplossingen zijn in bewerking

In 2016 hebben wij op diverse terreinen onderzoek gedaan naar de informatiebeveiliging binnen DJI. Dit heeft een reeks aan verbeterpunten opgeleverd die door DJI zijn opgepakt. In de meeste gevallen betreft het systeem(programmatuur) technische aanpassingen waarvan de implementatie in voorbereiding is en grotendeels is gepland in 2018.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld:

- De controle van de financiële overzichten (hoofdstuk 2).
- Het onderzoek naar het gevoerde financieel en materieelbeheer en de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties (hoofdstuk 3).
- Het onderzoek naar de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering (hoofdstuk 4).
- Overige onderwerpen (hoofdstuk 5).

Openbaarmaking

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Onze rapporten zijn primair bestemd voor de opdrachtgevers met wie wij een opdracht zijn overeengekomen. De ministerraad heeft op 19 februari 2016 een beleidslijn vastgesteld voor het openbaar maken van rapporten van de ADR. Op grond daarvan zal de minister van Justitie en Veiligheid dit auditrapport op of na verantwoordingsdag, 16 mei 2018, plaatsen op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl)¹.

¹ De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van de rapporten die de ADR heeft uitgebracht en plaatst dit overzicht op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

2 Controle van de financiële overzichten

2.1 Inleiding

Als eerste onderdeel van onze wettelijke taak controleren wij of de in de jaarrekening opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering en zijn opgesteld in overeenstemming met de geldende verslaggevingsvoorschriften².

De in 2017 gerealiseerde kosten bedroegen €2,128 mld. (2016: €2,247 mld.) en de baten €2,142 mld. (2016: €2,350 mld.).

Wij plannen en voeren onze controle zodanig uit dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de financiële overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevatten. Het materieel belang is bepalend voor de strekking van het oordeel in de controleverklaring. De materialiteit voor de jaarrekening als geheel bedraagt 2% (€ 42,8 mln.) voor fouten en onzekerheden tezamen (van de totale baten).

Voorts hebben wij onderzocht of de in de jaarrekening opgenomen andere informatie (overzicht met doelmatigheidsindicatoren) niet strijdig is met de in de jaarrekening opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat. Ook zijn wij nagegaan dat de jaarrekening alle voorgeschreven informatie bevat.

Hieronder gaan wij in op de belangrijkste bevindingen van onze controle.

2.2 Goedkeurende controleverklaring

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2017 van het agentschap DJI van het ministerie van Veiligheid en Justitie. In de controleverklaring hebben wij benadrukt dat de rubricering van apparaat- en programmakosten in de staat van baten en lasten voor sommige kosten subjectief is. Deze aangelegenheid doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Wij zijn van mening dat de andere informatie:

- niet strijdig is met de in de jaarrekening opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van de verslaggevingsvoorschriften.

2.3 Veel correcties nodig in het afsluitproces financiële administratie

Om te komen tot een jaarrekening die voldoende betrouwbaar is, waren net als vorig jaar nog veel correcties (maar minder dan in 2016), in de financiële administratie noodzakelijk. De DJI heeft conform de afspraken met de DFEZ het balansdossier op 7 februari 2018 opgeleverd. De ADR is op 8 februari 2018 gestart met de eindejaarscontrole na een signaal van DFEZ. Echter de werkzaamheden waren nog niet volledig afgerond door de DJI. Dit heeft de concernadministratie zelf ook geconstateerd.

Op 23 februari 2018 zijn conform afspraak de correctieboekingen met betrekking tot de inkoop forensische zorg geboekt, maar er zijn in correctieronde 2 nog meer correcties geboekt. Dit betreft de onderlinge leveringen voor wat betreft debiteuren en crediteuren. Vervolgens heeft de concernadministratie op 28 februari 2018 een eerste concept jaarrekening opgeleverd. Deze jaarrekening was nog niet voldoende betrouwbaar. Er waren nog meer correcties nodig voor onder meer de

² De verslaggevingsvoorschriften zijn vastgelegd in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2018.

jaarrekeningposten: nog te betalen kosten, nog te ontvangen bedragen, de voorzieningen en de kosten inkoop forensische zorg. Op dinsdag 6 maart 2018 heeft de concernadministratie correctieronde 3 uitgevoerd. Dit jaar heeft er op 14 maart 2018 ook een (incidentele) correctieronde 4 plaatsgevonden, dit betrof de post voorzieningen. Op woensdag 14 maart 2018 heeft de DJI de definitieve jaarrekening opgeleverd.

Doordat er na aanvang van onze controle nog drie correctieronden volgden met een groot aantal correcties, zijn wij niet in staat geweest om onze controle efficiënt uit te voeren. Zo moesten wij bijvoorbeeld aansluitingen van jaarrekeningposten opnieuw maken en vaststellen of correcties juist waren verwerkt. Dit kostte veel tijd en is niet efficiënt. Als maatregel om de correcties zo efficiënt mogelijk te controleren heeft de DJI een deltadossier aangemaakt voor correctieronde 2 en 3. Dit heeft ons geholpen om de correcties te beoordelen.

Wij adviseren de DJI om te onderzoeken hoe het afsluitproces verder kan worden versneld om eerder tot een voldoende betrouwbare concept jaarrekening te komen. Wellicht is het mogelijk om tijdens de tussentijdse afsluitingen de IC te versterken zodat het aantal correcties aan het eind van het jaar verminderd kan worden.

2.4

Balansdossier divisie Forensische Zorg veel beter dan 2016

Het balansdossier van de divisie Forensische Zorg was ultimo 2017 sterk verbeterd ten opzichte van 2016 en daarmee van voldoende kwaliteit. Dit balansdossier is eind februari 2018 opgeleverd. Aan de hand van de toelichting bij het dossier konden wij de controle goed uitvoeren. Voor enkele kleine verschillen tussen de stand van nog te betalen kosten volgens het FactuurControleSysteem (FCS) en de Forensische Zorg Applicatie (FORZA) hebben wij een onzekerheid opgenomen van € 0,3 miljoen. Ook de onzekerheid is daarmee fors gedaald ten opzichte van 2016 en fouten zijn in de definitieve standen ultimo 2017 niet meer door ons aangetroffen.

3 Financieel en materieelbeheer

3.1 Inleiding

Als tweede onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of de door ons voor onderzoek geselecteerde processen van financieel en materieelbeheer voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving³. Op het hoogste niveau geldt dat het financieel en materieelbeheer moet voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, ordelijkheid, controleerbaarheid en overigens zo doelmatig mogelijk moet worden ingericht.

Ten behoeve van het selecteren van de te onderzoeken processen van financieel en materieelbeheer hebben wij de bedrijfsrisico's en de daaraan gekoppelde processen in kaart gebracht. Op basis van het belang van deze processen en de in die processen onderkende risico's hebben wij over 2017 de volgende processen voor nader onderzoek geselecteerd: het verantwoordingsproces (inclusief de tussentijdse afsluitingen), het inkoopproces, het factuurafhandelingsproces, de forensische zorg en het huisvestingsproces. Daarnaast hebben wij de voorzieningen, het personeelsbeheer, het betaalgedrag, het autorisatiebeheer het beheer van crediteurenstamgegevens en de inventarisatie van voorraden beoordeeld. Voorts hebben wij aandacht besteed aan de financiële administratie van de justitiële inrichting in Caribisch Nederland.

In dit hoofdstuk behandelen wij de belangrijkste uitkomsten van ons onderzoek naar het gevoerde financieel en materieelbeheer en de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties.

3.2 Periodieke afsluitingen financiële administratie verbeterd, maar verdere verbeteringen blijven nodig

In 2017 heeft de DJI het proces van periodieke viermaandelijke tertaalafsluitingen van de financiële administratie verder verbeterd. Bij deze afsluitingen wordt gewerkt met planningsafspraken met betrokken functionarissen die onderbouwingen moeten opleveren voor posten van de balans en de staat van baten en lasten.

Hoewel die onderbouwingen in de balansdossiers in kwaliteit toenemen constateren wij dat er ook in 2017 (zij het minder dan in 2016) nog veel correcties en eindejaarsboekingen (zie ook paragraaf 2.3) nodig waren in de financiële administratie om tot die balansdossiers te komen en dat een deel van de informatie voor opstelling van de jaarrekening pas laat beschikbaar komt. De hoeveelheid correcties betekent dat de DJI niet eenvoudig vanuit de administratie het hele jaar door kan beschikken over management-informatie die voldoende actueel en betrouwbaar is en dat dit van invloed kan zijn op de bijsturingsmogelijkheden.

De eindejaarboekingen spelen met name bij de forensische zorg (waar zij niet zijn te voorkomen) en de voorzieningen. Een groot deel van de boekingen op voorzieningen wordt pas in correctieronde 3 verwerkt.

Het balansdossier kent ondanks de verbeteringen nog steeds wel enkele aandachtspunten, namelijk:

- bij de interne controle krijgt de post vaste activa relatief veel aandacht en andere posten zoals debiteuren, crediteuren, voorzieningen, personele- en

³ Deze eisen zijn verder uitgewerkt en samengevat in de *Baseline financieel en materieel beheer* van het ministerie van Financiën.

materiële kosten lijken daarbij relatief minder aandacht te krijgen. Met name de post voorzieningen vraagt meer aandacht om (onnodige) fouten te voorkomen (zie ook paragraaf 3.7);

- de omzet overige departementen wordt aan de hand van de IC-coderingen onderbouwd. Echter, dit blijft een lastig te volgen onderbouwing die ook foutgevoelig is;
- de cijferbeoordeling, de analyse en het uitvoeren van deelwaarnemingen op personele en materiële kosten. De cijferbeoordeling voor de materiële kosten is pas na correctieronde 3 opgeleverd. Op dat moment zou het balansdossier eigenlijk volledig gereed moeten zijn.

Een forse verbetering in 2017 was de onderbouwing van de (nog te betalen en reeds betaalde) kosten forensische zorg. Die onderbouwing heeft onze controle aanzienlijk vergemakkelijkt. Ook de onderbouwing van de omzet derden was verbeterd.

Wij adviseren de DJI om een thema/aandachtsgebied te maken van de post voorzieningen om daarmee zelf tussentijds fouten te kunnen ontdekken en corrigeren. Voorts adviseren wij de cijferbeoordelingen voor de materiële en personele kosten eerder uit te voeren.

3.3 Inkoopbeheer blijvend op orde

In 2017 zijn de beheersmaatregelen van het Inkoop Uitvoeringscentrum (IUC) van de DJI verder doorontwikkeld. De beheersmaatregelen van het IUC zijn voldoende effectief gebleken en de onrechtmatigheden laten structureel een dalende trend zien.

3.3.1

Stelsel van beheersmaatregelen IUC DJI wederom voldoende effectief

Wij hebben de werking van de getroffen beheersmaatregelen van het IUC DJI over geheel 2017 beoordeeld. Tevens hebben wij als toehoorder een vergadering van de Commissie Rechtmatigheid Europese Aanbestedingen (CREA) bijgewoond. Uit ons onderzoek bleek dat inkoopdossiers tijdig en voldoende kritisch worden beoordeeld door alle betrokken sleutelfunctionarissen. Tevens bleek dat bij alle door ons gecontroleerde inkoopdossiers die onrechtmatigheden bevatten, die onrechtmatigheden reeds door de CREA waren opgemerkt. Daarbij merken wij op dat de inkoopdossiers vrijwel altijd volledig waren en dat wij slechts beperkt aanvullende stukken moesten opvragen. Het bedrag aan onrechtmatige inkopen is na de sinds 2015 ingezette daling verder gedaald van ca. € 12 miljoen in 2016 naar ca. € 7 miljoen in 2017.

3.3.2

Inkoopprocedure Psychiaters en psychologen toereikend, maar vastleggingen vragen aandacht

Met de invoering van de Aanbestedingswet 2012 (AW 2012) is het II-B regime vervallen en is er een specifiek regime ontworpen voor inkopen vallend onder de inkoopcategorie "*sociale en andere specifieke diensten*". In ons interim-rapport hebben wij gewezen op het risico op onrechtmatigheden door het overschrijden van de drempelwaarde voor deze diensten. Het betreft bij DJI met name de inhuur van huisartsen, psychologen en psychiaters. De DJI heeft deze specifieke casuïstiek van de psychiaters en psychologen nader onderzocht. Evenals de DJI zijn wij van mening dat de wijze waarop de diensten van psychologen en psychiaters momenteel worden ingekocht conform de Aanbestedingswet- en regelgeving is. De inkoop heeft betrekking op zeer specifieke dienstverlening die bestaat uit diverse categorieën en specialisaties afhankelijk van de doelgroep, het regime en de DJI inrichting/locatie waarvoor de dienstverlening van een psycholoog of psychiater wordt ingekocht. Dit doet DJI middels een enkelvoudig- of meervoudig onderhandse procedure. DJI houdt voorafgaand aan het uitnodigen tot inschrijven op de opdracht een zogenoemde

'informele search'. Hierbij worden enkele dienstverleners actief benaderd en gevraagd of zij interesse hebben in het meedingen voor de opdracht. Onder andere aan de hand hiervan wordt bepaald of een enkel- of meervoudig onderhandse procedure wordt gestart.

Wij adviseren de DJI om de resultaten van de zogenoemde 'informele search' expliciet vast te leggen in de betreffende inkoopdossiers opdat de keuze voor de inkoopprocedure achteraf op basis van de documentatie controleerbaar is.

3.3.3

Digitale kluis niet gehanteerd bij MOP's en mini-competities

Er zijn diverse soorten aanbestedingen die een aanbestedende dienst kan uitzetten. In grote lijnen zijn dit een (openbare) Europese aanbesteding, een meervoudige onderhandse aanbesteding (waaronder ook een mini-competitie onder raamovereenkomsthouders) en een enkelvoudig onderhandse aanbestedingsprocedure. Ondernemers kunnen een offerte indienen en wanneer een aanbestedingskluis wordt gebruikt komt deze offerte in de aanbestedingskluis terecht. Aanbestedingskluizen zitten in de inkoopssystemen zoals Tendered dat door DJI gebruikt wordt voor alle Europese aanbestedingen. In 2017 heeft DJI voor de meervoudige procedure gebruik gemaakt van outlook waarbij als beheersmaatregel het 4-ogen principe wordt toegepast bij het openen van de inschrijvingen op het vastgestelde tijdstip. De ADR ziet hierbij als risico dat een inkoper op een eerder tijdstip (vóór het moment waarop inschrijvingen uiterlijk moeten worden ingediend) inschrijvingen al kan inzien en informatie daaruit via DJI-inkopers bij andere inschrijvers zou kunnen komen en de inschrijvingen daarmee beïnvloed kunnen worden. Bij de enkelvoudige procedure speelt dit risico niet omdat dan immers sprake is van één aanbieder.

Wij adviseren de DJI om, in lijn met de Europese aanbestedingen, ook voor de MOP's en mini-competities gebruik te maken van een bestaande digitale kluis. De DJI heeft reeds aangegeven dat zij deze werkwijze in 2018 zullen gaan implementeren.

3.3.4

Toepassing / naleving gebruik e-facturatie vraagt nadere aandacht

Elektronisch factureren (e-factureren) is het digitaal versturen en automatisch verwerken van een factuur. Het automatisch verwerken van digitale facturen vermindert het aantal fouten bij de afhandeling van betalingen. Vanuit de Rijksoverheid en de EU bestaat de wens om zoveel mogelijk van e-factureren gebruik te maken. De huidige implementatieplannen geven een verplichte ingangsdatum van 17 april 2019 voor het e-facturatie op. Ook vóór die ingangsdatum stimuleert de Rijksoverheid het gebruik van e-factureren al. Dit is in de ADR-controle bij de departementen zichtbaar geworden doordat aanbestedende diensten e-factureren opnemen als wens of knock-out-criterium in de aanbestedingsdocumenten. Ook bij de DJI is dit vanaf 1 januari 2017 het geval. In de praktijk blijkt echter dat het voorkomt dat leveranciers van de DJI, hoewel dit wel in de aanbestedingsdocumenten en het contract vermeld is, het e-factureren door de uiteindelijke gegunde aanbieder niet altijd wordt toegepast.

Wij adviseren de DJI om het gebruik van e-facturatie te registreren en de naleving te monitoren voor de contracten waarin dit is overeengekomen. De DJI heeft reeds aangegeven dat het gebruik van e-facturatie in 2018 verder opgepakt zal worden.

3.4

Controle op prestatie en tarieven bij factuurafhandeling in ontwikkeling

In 2017 was de kwaliteit van de vastgelegde onderbouwing van de controle op de prestaties en tarieven net als in 2016 onvoldoende. De documentatie voor de levering en de juistheid van tarieven op de facturen ontbrak in veel gevallen in Leonardo. In samenwerking met afdeling Audit van DJI hebben wij veel energie gestoken in het alsnog (achteraf) verzamelen van die onderbouwende

documentatie. Deze intensieve actie heeft effect gehad in de zin dat het bedrag aan onzekerheden en fouten daardoor is gedaald van circa € 16 miljoen in 2016 naar circa € 9 miljoen in 2017. Tegelijkertijd heeft deze actie veel energie gekost en is een (te) groot aantal keren met reminders gewerkt om dit resultaat te kunnen bereiken.

In de loop van 2017 is onder regie van DFEZ een J&V-brede werkinstructie ontwikkeld voor de vastlegging in Leonardo van de onderbouwing van de afgegeven prestatieverklaringen met brondocumenten. Deze werkinstructie is medio december 2017 gereed gekomen.

De interne controle op de prestaties (en daarmee het vastleggen van de onderbouwende documenten) is voor DJI belegd bij prestatieverklaarders die veelal bij de inrichtingen werken en daar niet altijd toegang hebben tot of ervaring met het werken met Leonardo. Begin 2018 is DJI daarom gestart met een verdere ontwikkeling van/aanvulling op de J&V-brede instructie voor de prestatieverklaarders.

Voorts geven vastleggingen van de prestatieverklaringen in Leonardo in veel gevallen geen duidelijkheid over de controle op de juistheid van de tarieven, waardoor niet is vast te stellen of tariefcontrole is uitgevoerd. Het risico bestaat daardoor dat onjuiste tarieven in rekening worden gebracht en dat de DJI desondanks deze facturen betaalt.

Bij facturen waar vooraf een inkooporder is aangemaakt moet deze controle worden uitgevoerd bij het opstellen van de inkooporder (los van de prestatieverklaring). Ook in die gevallen constateerden wij echter (veelal kleine maar wel onverklaarde) afwijkingen tussen contractprijzen en prijzen volgens de bestellingen en facturen. Ook op dit punt van tarieven heeft DJI aangegeven bezig te zijn met een verdere ontwikkeling van de interne controle.

Wij adviseren de DJI in afstemming met DFEZ de interne controle-instructies zowel voor de prestatieverklaringen als voor de tarieven op zo kort mogelijke termijn nader uit te werken. Wij geven hierbij in overweging voldoende aandacht te besteden aan het instrueren en bijsturen van prestatieverklaarders en tariefcontroleurs om de kwaliteit van de prestatieverklaringen en tariefcontroles op voldoende niveau te brengen.

3.5 Financieel beheer forensische zorg verder verbeterd

3.5.1 *Kosten forensische zorg particuliere zorgaanbieders steeds verder in de grip*

Met inkoop van de forensische zorg bij particuliere zorgaanbieders was in 2017 circa € 600 mln. gemoeid. De accountantscontrole van de financiële verantwoordingen van deze particuliere zorginstellingen wordt uitgevoerd door openbare accountantskantoren. In het kader van het reviewbeleid van de divisie Forensische Zorg/Jeugd Justitiële Instellingen (ForZo/JJI) voert de ADR een aantal reviews uit op de kwaliteit van deze controles. In 2017 hebben wij drie reviews uitgevoerd. Uit deze reviews komt naar voren dat de controlewerkzaamheden met voldoende diepgang zijn uitgevoerd. Op basis hiervan concluderen wij dat de divisie Forensische Zorg voor de juistheid van de gedeclareerde zorgkosten en de eindstanden onderhanden werk (OHW) en afgesloten niet gefactureerd (ANG) werk kan steunen op de controleverklaringen afgegeven bij de verantwoordingsdocumenten van de particuliere zorginstellingen.

Wel hebben wij geconstateerd dat deze instellingen en hun accountants onzorgvuldig omgaan met privacy-gevoelige gegevens doordat zij over onvoldoende kennis of bewustwording op dat terrein beschikken. De DJI heeft in de accountantsprotocollen 2017 dit onderwerp specifiek benoemd in een separate paragraaf inzake Privacywetgeving. Hierin worden de openbare accountants

nadrukkelijk verzocht de in het controledossier op te nemen cliëntgegevens te anonimiseren.

Voorts heeft ForZo/JJI in 2017 verdere invulling gegeven aan de materiële controle op de zorgdeclaraties (van particuliere zorgleveranciers en rijksinstellingen). Daarbij is aandacht besteed aan draagvlak voor de controles en is de scope van de materiële controle op basis van het financieel belang en de beschikbare capaciteit vooralsnog beperkt tot de instellingen met patiënten terbeschikkingstelling (tbs-instellingen).

Eind 2017 heeft ForZo/JJI brieven gestuurd over de materiële controle over 2017 waarin o.a. het doel, de scope, de onderzoeksthema's (behandeling/dagbesteding) en de specifiek door ForZo/JJI geselecteerde cliënten per thema/contractjaar (selectie op basis van het "dashboard" materiële controle) zijn gecommuniceerd met de instellingen.

Wel constateert ForZo/JJI dat materiële controles, die plaatsvinden op basis van een data-analyse van de goedgekeurde zorgdeclaraties op cliëntniveau nodig blijven.

3.5.2 DBBC-administratie Rijksklinieken nog niet op orde

De interne beheersing inzake de DBBC-administratie van de Rijksklinieken (de Forensisch en Penitentiair Psychiatrische Centra – FPC's en PPC's) was over 2016 nog niet op orde. In 2017 zijn aanzetten voor verbeteringen gegeven. Uitgangspunt is dat de FPC's en PPC's zich (net als de particuliere zorgleveranciers) in 2018 over 2017 een omzetverantwoording indienen voorzien van een (zo mogelijk goedkeurende) controleverklaring.

Als basis voor een controleerbare verantwoording over de omzet 2017 zijn juiste eindstanden OHW en ANG per 31-12-2016 noodzakelijk. Medio 2017 hebben de Rijksklinieken verantwoordingen opgeleverd over die eindstanden. Uit ons steekproefsgewijze onderzoek in het 2e halfjaar 2017 naar deze opgeleverde eindstanden kwamen bij bijna alle rijksklinieken (met uitzondering van Oostvaarderskliniek) één of meerdere bevindingen naar voren. De Rijksklinieken beschikten eind 2017 daarom nog niet over juiste eindstanden OHW en ANG per 31 december 2016. Na een zorgvuldige (integrale) analyse van deze standen aan de hand van onze bevindingen en het verwerken van correcties zullen wij hercontroles uitvoeren als basis voor de start van de controles van de omzetverantwoordingen over 2017.

3.6 Afstemming met Rijksvastgoedbedrijf over huisvestingskosten verbeterd

Door een nieuw huisvestingstelsel voor specialties per 1 januari 2017 van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) is de huurprijsmethodiek voor de DJI sterk veranderd. Binnen de nieuwe verhuurstelsels voor rijkshuisvesting worden interne verhuurcontracten afgesloten tussen het RVB en de DJI zelf. De DJI heeft in 2017 met het RVB nieuwe "Akten van Ingebruikgeving" (AIG's) afgesloten. Tijdens de eindejaarscontrole hebben wij ongeveer 80% van de complexen gecontroleerd door de nieuwe complexprijzen aan te sluiten op de AIG's en vervolgens de aansluiting vastgesteld met de facturatie vanuit het RVB aan de hand van het controlebestand van Shared Service Centrum (SSC) van de DJI. Het SSC voert de controle uit op de facturatie van het RVB. Bij de complexen van de Penitentiaire Inrichtingen (PI's) Zwolle en Sittard hebben wij vastgesteld dat nog geen volledige afstemming bestaat over de complexprijzen. De onzekerheid bedraagt bijna € 0,1 mln. Daarnaast hebben wij een verschil geconstateerd tussen de complexprijs volgens contract en het controle-overzicht van SSC bij FPC Veldzicht van € 0,5 mln.

Het afstemmingsproces is daarmee wel een forse stap verder dan begin 2017 (zoals gemeld in ons interim-auditrapport 2017).

3.7 Schattingen zijn volledig, juist en consistent met voorgaand boekjaar

De jaarrekening bevat schattingselementen. Bij de DJI betreft dat voornamelijk de waardering van de post voorzieningen. Wij hebben de schattingen beoordeeld en geconcludeerd dat deze volledig, juist en consistent zijn met voorgaand boekjaar met uitzondering van de berekening van een aantal componenten van de voorziening Van Werk Naar Werk. In deze voorziening hebben wij fouten geconstateerd met betrekking tot het percentage opslag sociale lasten en de verwerking van de arbeidsduurcomponent. Dit is overigens wel in correctieronde 3 gecorrigeerd, echter had dit voorkomen kunnen worden als er (tussentijds) interne controle had plaatsgevonden op deze post. Bij het tijdig uitvoeren van de interne controle hadden ook andere fouten ontdekt kunnen worden, namelijk bij de post voorziening doorlopende salariskosten. De uitvoering van de regeling SBF-nieuw is uitbesteed aan APG/Loyalis. DJI heeft daarmee geen zicht meer op de beheersing van deze processen. Tevens is er een nieuwe voorziening gevormd, namelijk voor de witte en groene tabellen van de Belastingdienst.

Wij adviseren de DJI om (tussentijds) interne controle uit te voeren op de post voorzieningen. Daarnaast adviseren wij een zogenaamde "3402 type 2" verklaring op te vragen aan APG/Loyalis.

3.8

Personeelsbeheer voldoet in opzet, uitvoering vraagt nog aandacht

Het personeelsbeheer bij DJI voldoet in opzet aan de eisen. De DJI heeft het beheersinstrumentarium voldoende ingericht. DPMO monitort de voortgang en realisatie van het basiscontroleplan. Afdeling Audit voert controles uit op het personeelsbeheer op basis van risicoanalyse. Daarnaast is bij P-Direkt de "IC over de keten" ingericht.

In de uitvoering van het personeelsbeheer blijkt dat sommige procedures nog niet goed waren nageleefd. In enkele gevallen heeft dit nog geleid tot financiële fouten en onzekerheden.

De belangrijkste bevindingen met een financiële consequentie waren:

- Onrechtmatig gebruik van betalingen vaste Toelage Onregelmatige Dienst (TOD). Onzekerheid van circa € 1,4 mln. (rechtmatigheid).
- Onzekerheid over kosten vergoed op basis van declaraties via P-Direkt waarvoor als onderbouwing bonnen als bewijsstukken moeten worden overgelegd. Grotendeels onzekerheid als gevolg van het ontbreken van die bonnen van circa € 1,2 mln.

Daarnaast constateerden wij in gerichte deelwaarneming op risicovolle posten onder andere enkele uitbetalingen van overwerk boven schaal 10 en 3 dubbele dienstverbanden.

Op de oplossing van het onrechtmatig gebruik van de vaste TOD wordt actief gestuurd. In 2017 heeft dit geleid tot afbouw van het aantal DJI-medewerkers met deze toelage. In 2016 werd nog € 2,3 miljoen op basis van deze toelage betaald. In 2017 is dat gedaald tot € 1,4 miljoen.

Voorts heeft P-Direkt in 2018 het proces voor vergoedingen van kosten op basis van declaraties in opzet gewijzigd: vergoedingen worden volgens de nieuwe werkwijze alleen vergoed indien en voor zover is onderbouwd met bonnen. Wij zullen in 2018 beoordelen of deze nieuwe opzet naar behoren werkt.

3.9

Betaalgedrag voldoet (nog) niet aan de rijksbrede norm

In de managementparagraaf heeft de DJI opgenomen dat zij niet voldoet aan de rijksbrede norm van 95% voor het tijdig (binnen 30 dagen) betalen van facturen. De DJI rapporteerde over 2016 een cumulatief percentage van 87%. Over het gehele jaar 2017 heeft DJI een percentage tijdig betalen berekend van 92%. Dit percentage gaat uit van de factuurdatum waarbij als uitgangspunt geldt dat er een heel klein verschil mag zijn tussen factuurdatum en scan-/registratiedatum.

DFEZ heeft een analyse uitgevoerd van verschillen tussen factuurdata en scan-/registratiedata om vast te stellen dat de verschillen tussen beide beperkt zijn. Deze analyse is uitgezet onder alle J&V-onderdelen met verzoek om de verschillen toe te lichten. DJI heeft volgens DFEZ nog niet gereageerd op dit verzoek.

3.10 Autorisatiebeheer vergt nadere maatregelen en acties

In 2017 heeft DFEZ, in afstemming met de ADR, een proces mining analyse tool ingezet met als doel een omslag te gaan maken van steekproefsgewijze gegevensgerichte controles naar integrale procescontroles. Een belangrijke eigenschap van de Oracle EBS applicatie Leonardo is de mogelijkheid om verschillende bevoegdheden van eindgebruikers c.q. systeemfuncties te scheiden door middel van autorisaties. Op die manier maakt het systeem deugdelijke functiescheiding mogelijk. Dit is belangrijk: J&V-breed wordt immers gesteund op functiescheidingen tussen het opvoeren van een factuur, de prestatieverklaring, het budgetakkoord, het controleren van de betaallijst en het accorderen van de betaling door de eerste en tweede ondertekenaar. Deze zes te scheiden stappen in het crediteurenproces zijn onderdeel van de J&V-kaderstelling voor het Leonardo-crediteurenproces en een vereiste voor een rechtmatige betaling. De eerste controles aan de hand van process mining betreffen de analyses op de volgende functiescheidingsconflicten in het crediteurenproces in Leonardo:

1. de prestatieverklaarder is gelijk aan de budgethouder;
2. de prestatieverklaarder is gelijk aan de budgethouder en ordonnateur;
3. de verificateur is gelijk aan de prestatieverklaarder en de budgethouder en de ordonnateur

Bovenstaande controles zijn eind 2017 ook bij de DJI uitgevoerd. De ADR heeft een review uitgevoerd op deze controlewerkzaamheden van DFEZ. Uit de bijbehorende rapportage van DFEZ blijkt dat voor de DJI niet altijd kan worden vastgesteld dat er sprake is van een voldoende beheersing van functiescheiding op medewerkersniveau en dat er tevens sprake is van niet verklaarde conflicten. Oorzaak is dat het DJI-autorisatiebestand nog niet volledig is opgeschoond (de voortgang hiervan is in 2017 vertraagd vanwege prioriteitstelling binnen DJI en beperkte beschikbaarheid van capaciteit). Naar aanleiding van het aanvullend onderzoek van deze posten (uitgevoerd door DFEZ en de DJI) is een bedrag van ca. €1 miljoen aan onzekerheden aangemerkt.

Wij adviseren de DJI om de autorisatiebestanden in 2018 verder op te schonen conform de autorisatiematrix van DFEZ. Daarnaast is het van belang om gedurende 2018 het tijdig en juist aanvragen, wijzigen en intrekken van autorisaties in Leonardo te blijven monitoren.

3.11 Prioriteit geven aan verdere opschoning crediteuren stambeheer

Om de kwetsbaarheden inzake fraudegevoeligheid en de risico's op mogelijke foutieve betalingen beheersbaar te maken is het beheer van de stamgegevens crediteuren in 2016 centraal belegd bij de DJI en het Openbaar Ministerie (OM). Eind 2016 zijn de procedures voor het aanmaken en wijzigen van de stamgegevens verder aangescherpt: bij nieuwe crediteuren en wijzigingen van tenaamstelling en bankrekeningnummers worden deze voor naam-nummercontrole voorgelegd aan de ING-bank.

Wij hebben middels systeemtesten vastgesteld dat de totale set aan maatregelen in 2017 effectief heeft gewerkt. Binnen onze deelwaarneming is wel in één geval vastgesteld dat de ING-check niet was aangevraagd. Dit betrof echter een incident waarop meteen aanvullende maatregelen zijn gezet.

Het totale crediteuren stambestand is nog altijd vervuld. Tijdens de interim controle hebben wij aandacht gevraagd voor het opschonen van de bestanden

die vóór 1 januari 2017 zijn aangemaakt. Deze analyses hebben in samenspraak tussen DFEZ, de DJI en het OM plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan zullen in 2018 gerichte acties worden uitgevoerd zoals het dichtzetten van inactieve crediteuren en het verder gericht opschonen van dubbele bankrekeningnummers.

3.12 Dienstkledinginventarisatie is van onvoldoende niveau

Bij de inventarisatie van de dienstkleding bij de externe leverancier in Almelo hebben wij geconstateerd dat het inventarisatieproces niet goed verlopen is. Wij hebben bij circa 10% van de door ons hertelde producten verschillen geconstateerd. Hierdoor is de mutatie van de voorraad dienstkleding pas in correctieronde 3 geboekt en hebben wij een onzekerheid van € 0,25 mln. toegerekend aan deze voorraad.

Wij adviseren de DJI om tijdig goede afspraken over de uit te voeren inventarisatie van dienstkleding te maken.

3.13 Geen belangrijke bevindingen bij tussentijdse controle Justitiële Inrichting Caribisch Nederland

In september 2017 hebben wij een tussentijdse controle uitgevoerd op de administratie van de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland. Daaruit kwamen geen belangrijke bevindingen.

4 Beleids- en bedrijfsvoeringsinformatie reconstrueerbaar met uitzondering van bezettingscijfers

4.1 Inleiding

Als derde onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of geselecteerde processen gericht op de totstandkoming van informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Daartoe onderzoeken wij of deze niet-financiële verantwoordingsinformatie op een deugdelijke (dat wil zeggen ordelijke en controleerbare) wijze tot stand is gekomen⁴.

De selectie van de te onderzoeken processen gericht op de totstandkoming is afhankelijk van de omvang van de risico's die daarbij worden onderkend. Op basis daarvan hebben wij in 2017 de doelmatigheidsindicatoren capaciteit- en bezettingscijfers voor nader onderzoek geselecteerd.

4.2 Beleidsinformatie: aan verbetering kwaliteit bezettingscijfers wordt gewerkt

Over 2016 hebben wij geconstateerd dat bij de totstandkoming van de bezettingscijfers op het hoofdkantoor bleek dat de eerste stappen waren gezet ter verbetering. Ook over 2017 constateren wij dat wordt gewerkt aan verdere verbetering waarbij zowel aandacht is voor de definities van de te verzamelen data als de verantwoordelijkheid voor de juiste aanlevering en verwerking in de control cyclus.

Structurele dagelijkse up to date gegevens zullen echter pas na de implementatie van de Basisvoorziening Justitiabelen (BVJ) mogelijk kunnen worden. Die implementatie is op basis van de huidige stand van de ontwikkeling van BVJ voorzien in 2019 met een mogelijke uitloop in 2020.

4.3 Deugdelijke totstandkoming bedrijfsvoeringsinformatie geborgd

Het totstandkomingsproces van de managementparagraaf 2017 is door de DJI net als in 2016 gestructureerd en controleerbaar vastgelegd in een dossier. In het dossier is de onderbouwing voor de inhoud van de managementparagraaf opgenomen. Het totstandkomingsproces van de managementparagraaf van de DJI vindt bottom-up plaats. De DJI heeft net als in 2016 ook in 2017 de kaders vanuit de DFEZ specifiek gemaakt voor de DJI-organisatie. De divisies, inrichtingen, landelijke diensten en stafdiensten hebben de instructies opgevolgd. Alle verantwoordelijken binnen de DJI zijn duidelijk betrokken in het totstandkomingsproces.

De decentrale "in control" verklaringen dienen als basis voor de managementparagraaf van de DJI. Op de aggregatiedag zijn de decentrale "in control" verklaringen besproken en zijn issues geaggregeerd naar concernniveau.

⁴ Deze normen zijn verder uitgewerkt in de rijksbegrotingsvoorschriften 2018.

5 Overige onderwerpen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Opvolgingen IT bevindingen 2016 forensische zorg applicaties.
- Informatiebeveiliging vraagt op onderdelen aandacht.
- Mogelijke vennootschapsbelastingplicht.
- De samenwerking met afdeling Audit.

5.2 IT-bevindingen 2016 forensische zorg applicaties: oplossingen in bewerking

Voor alle IT-bevindingen bij de forensische zorgapplicaties waarover wij eerder adviezen hebben uitgebracht is in 2017 gewerkt aan oplossingen die vrijwel allemaal per begin 2018 of in de loop van 2018 operationeel zullen moeten worden. Dit betreft:

- tooling waarmee logging op het gebruik van mutatierechten van beheerders mogelijk wordt (invoering gepland 2^e halfjaar 2018);
- inrichting van Privileged Accountmanagement waarmee het beheer van en de controle op (on)geautoriseerde wijzigingen kan worden versterkt (invoering gepland 2^e kwartaal 2018);
- ingebruikneming van nieuwe security tooling waarmee kwetsbaarheidsscans geautomatiseerd kunnen worden uitgevoerd (invoering zie paragraaf 5.3);
- het ontwikkelen van beleid voor periodieke back-up en recovery is in 2017 afgerond. Periodieke testen zijn in 2018 voorzien.

Wij zullen de uitvoering in 2018 volgen.

5.3 Aanpassingen informatiebeveiliging netwerk: afronding in 2018 gepland

Wij hebben in 2016 onderzoek gedaan naar de ICT-infrastructuur. Uit ons onderzoek kwam naar voren dat de DJI risico's loopt op het gebied van netwerkbeveiliging. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat er geen adequate logging en monitoring plaatsvindt en anderzijds doordat de DJI afhankelijk is van het gebruik van Justitienet. Het SSC-I DJI is zich bewust van deze risico's en heeft in 2017 acties gestart die moeten leiden tot mitigering van deze risico's in 2018. Dit betreft de vervanging van de huidige security-tooling inclusief het vervangen van het huidige Security Incident and Event Monitoring (SIEM). Wij zijn voornemens na afronding van deze acties onderzoek te doen naar de effectiviteit van deze beveiligingsaanpassingen.

5.4 Mogelijke vennootschapsbelastingplicht

De DJI heeft sinds 2016 onder de niet uit de balans blijkenende verplichtingen opgenomen dat zij mogelijk een vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht) heeft. De DJI vormt samen met andere J&V onderdelen een fiscale eenheid in het kader van de VPB. Voor de aangifte over het jaar 2016 heeft J&V van de Belastingdienst tot 1 mei 2018 uitstel verkregen. De reden hiervoor is dat het ministerie van Financiën nog geen beslissing heeft genomen op een door J&V op 16 februari 2017 ingediend verzoek, dat vraagt om toepassing van de hardheidsclausule voor de onderlinge dienstverlening tussen het ministerie van J&V en de Nationale Politie. Op basis van uitgevoerde analyses gaat de DJI ervan uit dat voor het DJI-aandeel sprake zal zijn van een nihil-aangifte. Ook over 2017 is de verwachting van DJI dat er sprake zal zijn van een nihil-aangifte omdat activiteiten waarvoor mogelijke VPB-plicht aan de orde is minder worden.

5.5 Samenwerking met afdeling Audit

Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij, waar dat vaktechnisch mogelijk is, gebruik gemaakt van de door de afdeling Audit van de DJI uitgevoerde werkzaamheden.

Om gebruik te kunnen maken van directe ondersteuning in onze werkzaamheden door inzet van medewerkers van afdeling Audit hebben wij 1) de objectiviteit en 2) de deskundigheid van de interne auditors beoordeeld en hebben wij getoetst of afdeling Audit 3) een systematische en gedisciplineerde benadering, met inbegrip van kwaliteitscontroles, heeft toegepast.

Wij hebben een reperformance uitgevoerd van de factuurcontrole inkopen. Daarnaast hebben wij de informatie vanuit controles van afdeling Audit gebruikt als input voor onze eigen oordeelsvorming.

Voor de eindejaarscontrole vormen wij een zelfstandig oordeel op basis van de aangeleverde en intern beoordeelde balansdossiers door Concernadministratie en afdeling Audit.

6 Ondertekening

Den Haag, 26 april 2018

w.g. P.J. van der Ham RA

Auditmanager
Auditdienst Rijk

Bijlage: Managementreactie DJI

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 30132 2500 GC Den Haag

Ministerie van Financien

~~Ministerie van Justitie en Veiligheid~~

~~Ministerie van Justitie en Veiligheid~~

~~Ministerie van Justitie en Veiligheid~~

Postbus 20201

2500 EE Den Haag

Directie Audit & Concern
control
Directie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

Contactpersoon
D. van Benthum
Coördinerend Adviseur
Concerntadministratie

M 06 468 463 77
d.van.benthum@dji.minjus.nl

Datum 26 april 2018
Onderwerp Managementreactie DJI Auditrapport 2017

Ons kenmerk
2257254

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Looman,

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) heeft met grote belangstelling kennis genomen van het Auditrapport DJI 2017 d.d. 11 april 2018. Graag maak ik gebruik van de door u geboden gelegenheid een reactie te geven op uw bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

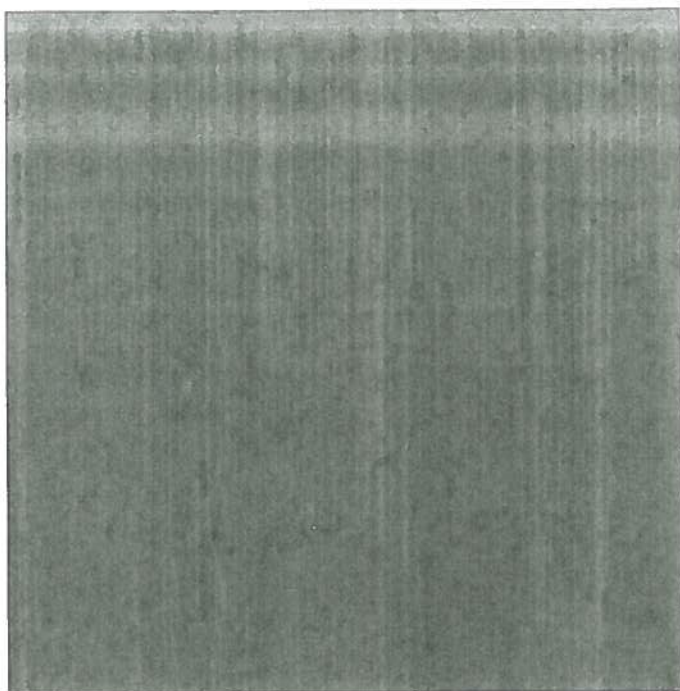
Allereerst stel ik met tevredenheid vast dat u wederom een goedkeurende controleverklaring heeft afgegeven bij de jaarrekening 2017.

Uit het Auditrapport 2017 maak ik op dat de DJI ook in 2017 belangrijke verbeteringen heeft weten te realiseren. Ook de follow-up van de bevindingen van voorgaand jaar zijn als positief door de ADR gekwalificeerd. Het afsluitproces van de financiële administratie is inhoudelijk op de meeste punten verder verbeterd en met name de onderbouwing van het balansdossier forensische zorg heeft een forse stap voorwaarts gemaakt. Echter, er zijn nog onderwerpen waarvan de kwaliteit en beheersing nog niet op het verenste niveau is. Dit heeft de aandacht en wordt op frequente basis door middel van onder andere de verbetermatrix (waarin de nieuwe bevindingen worden toegevoegd) gevolgd en gerapporteerd aan de Hoofddirectie, het Beraad DJI en DFEZ.

De bevindingen en conclusies zoals opgenomen in het Auditrapport worden door DJI in overgrote mate herkend en onderschreven. De voornaamste verbeterpunten liggen voor DJI op het terrein van de kwaliteit van de primaire vastlegging, de interne controle op prestaties en tarieven en het tijdig opleveren van een volledig balansdossier. Verder is de DBBC-administratie van de Rijkse FPC's (Forensisch Psychiatrisch Centrum) een punt van aandacht. De resultaten van het betaalgedrag over 2017 (92%) was nog niet conform de Rijksbrede norm van 95% (binnen 30 dagen betaald), maar de laatste maanden van 2017 werd de norm wel gehaald. Ook is in de eerste maanden van 2018 de norm gehaald. DJI heeft de verwachting dat in 2018 de norm gehaald zal worden.

De DJI is verder verheugd over de bevinding van de ADR dat het inkoopbeheer bij de DJI structureel op orde is gebleven en verder is verbeterd.

Tot slot spreek ik mijn dank en complimenten uit voor de plezierige en professionele samenwerking met de ADR. Met een grotendeels nieuw team heeft de ADR de specifieke materie binnen de DJI zich snel eigen kunnen maken.

**Directie Audit & Concern
control
Directie**

Datum
19 april 2018

Ons kenmerk